

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/28/2022
Identifikačné číslo spisu:	7201898831
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7201898831.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu (úpadcu): EURO-ANRIL AUTO PREDAJ s.r.o., v konkurze, IČO: 31 732 411, Družstevná pri Hornáde II/345, proti žalovanému: KOMPRADOR, spoločnosť s ručením obmedzeným Košice, IČO: 17 079 721, Hodonínska 20, Košice, právne zastúpenému: JUDr. Slávka Kováčová, advokátka, Štúrova 20, Košice, za účasti správcu konkurznej podstaty úpadcu: KRÁLIK & PARTNERS, konkurzy a reštrukturalizácie, Moldavská cesta 10/B, Košice, o určenie neplatnosti zmluvy, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 17 C 711/2001, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 25. apríla 2018 sp. zn. 1 Co 148/2017, takto

rozhodol:

Dovolacie konanie z a s t a v u j e .

Žalobcovi n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 17 C 711/2001-583 z 22. septembra 2016 zamietol žalobu o určenie neplatnosti zmluvy a žalovanému priznal náhradu trov konania voči žalobcovi vo výške, o ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca na určení neplatnosti zmluvy o pôžičke č. 5/99 zo dňa 15.6.1999 nepreukázal naliehavý právny záujem, keďže z predložených listinných dôkazov podľa okresného súdu vyplynulo, že predmetná pôžička bola v celom rozsahu splatená a v priebehu konania, po podaní žaloby, sporové strany uzatvorili ďalšiu Zmluvu o (záložnej) pôžičke č. 7/2002 zo dňa 19.7.2002, na základe ktorej si opätovne vzájomne plnili, čím vyriešili svoj pôvodný záväzkový vzťah. Dodal, že určením neplatnosti (splnenej) zmluvy č. 5/99 by žalobca nedosiahol zmenu svojho právneho postavenia, pretože na základe takéhoto rozhodnutia, by sa neobnovilo jeho vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Záverom konštatoval, že vlastníckeho práva sa žalobca mohol a mal domáhať samostatnou žalobou o určenie vlastníckeho práva.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 Co 148/2017 z 25. apríla 2018 podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej

len ako „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny a uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd dal do pozornosti, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci ak dospel k záveru, že žalobca v konaní nepreukázal naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o pôžičke č. 5/1999, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak žalobu zamietol. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a na právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie poukázal a v celom rozsahu sa s nimi stotožnil. Ďalej poznamenal, že ak žalovaný ako veriteľ považoval peňažnú pôžičku poskytnutú žalobcovi na základe zmluvy č. 5/99 zo dňa 15.6.1999 za splatenú, potom súd prvej inštancie správne ustálil, že splatením pôžičky poskytnutej žalobcovi na základe zmluvy o pôžičke č. 5/1999 zanikla táto zmluva jej splnením, preto žiadne určenie jej neplatnosti by už neslúžilo potrebám praktického života. V tejto súvislosti poukázal odvolací súd aj na správne závery súdu prvej inštancie, pokiaľ konštatoval, že zmluvou o záložnej pôžičke č. 7/2002 vznikol nový záväzok popri záväzku vyplývajúcom zo zmluvy č. 5/99, ktorý bol v plnom rozsahu splnený a teda zanikol.

3. Žalobca podal proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v celom rozsahu, dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu v otázke neexistencie naliehavého právneho záujmu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže v predmetnom spore naliehavý právny záujem žalobcu na určení neplatnosti zmluvy existuje. Vytýkal odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal rozhodujúcou skutočnosťou - či mohlo dôjsť k zmene záväzku a či boli pre vznik nového záväzku splnené zákonom požadované náležitosti. Dovolateľ v ďalšom uviedol, že zmluva o pôžičke č. 5/1999 zo dňa 15. júna 1999 je absolútne neplatným právnym úkonom, preto nemohla zaniknúť po splnení, pričom súd sa dostatočne nevenoval posúdeniu platnosti predmetnej zmluvy pri rozhodovaní o neexistencii naliehavého právneho záujmu. Na podporu svojej argumentácie poukázal dovolateľ na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky. Napokon dovolateľ namietal, že odvolací súd vôbec nebral v úvahu ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa v žiadnom prípade nestotožňuje so skutočnosťami, ktoré uvádza žalobca v dovolaní a v celom rozsahu súhlasí a trvá na záveroch uvedených v rozsudku odvolacieho súdu. Mal za to, že v konaní bolo preukázané, že pôžička č. 5/99 uzavretá dňa 15. júna 1999 bola v celom rozsahu splatená a v priebehu konania, až po podaní žaloby, sporové strany uzatvorili ďalšiu Zmluvu o pôžičke č. 7/2002 zo dňa 19. júla 2002, na základe ktorej si opätovne plnili záväzkový vzťah a vyriešili aj svoj pôvodný záväzkový vzťah. Konštatoval, že určením neplatnosti zmluvy č. 5/99 by žalobca nedosiahol zmenu svojho právneho postavenia, pretože ani v tomto prípade by sa neobnovilo jeho vlastnícke práva k nehnuteľnosti. Navrhol, aby dovolací súd potvrdil rozsudok odvolacieho súdu a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a zistil, že tieto podmienky splnené nie sú.

Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o taký nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

6. Jednou zo základných procesných podmienok, ktoré má súd povinnosť skúmať aj bez návrhu počas celého konania, je existencia procesnej subjektivity, t. j. spôsobilosti byť stranou sporu. Spôsobilosť byť stranou sporu znamená spôsobilosť mať procesné práva a povinnosti, ktoré zákon strane priznáva, resp.

ukladá. Jej predpokladom je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Otázky hmotnoprávnej subjektivity fyzických osôb aj právnických osôb rieši zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), u právnických osôb zriadených primárne za účelom podnikania potom predovšetkým zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „ObZ“), resp. podľa typu právnickej osoby tiež iné zákony (napr. zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, atď.).

Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

7. Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 OZ, resp. § 15 zák. č. 89/2012 Sb.), ktorými sú aj obchodné spoločnosti a jednou z nich je aj spoločnosť s ručením obmedzeným (§ 56 ods. 1 ObZ). Právnické osoby vznikajú dňom, ku ktorému sú zapísané do obchodného alebo iného zákonom určeného registra, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje ich vznik inak (§ 19 ods. 2 OZ). Právnická osoba zapísaná v obchodnom registri alebo v inom zákonom určenom registri zaniká dňom výmazu z tohto registra, pokiaľ osobitné zákony neustanovujú inak (§ 20a ods. 2 OZ, resp. § 185 zák. č. 89/2012 Sb.).

Podľa § 438 ods. 1 CSP, na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

Podľa § 64 CSP, ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom a ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

8. Dovolací súd z výpisu z vložky č. 527/V oddielu Sro obchodného registra Slovenskej republiky vedeného Okresným súdom Košice zistil, že žalovaný bol počas dovolacieho konania vymazaný z obchodného registra, a to dňa 21. apríla 2022 (ex offa výmaz). Táto skutočnosť mala za následok stratu jeho procesnej subjektivity ako jednej z procesných podmienok dovolacieho konania.

9. Keďže žalovaný v priebehu dovolacieho konania zanikol ex offa výmazom dňom 21. apríla 2022 bez právneho nástupcu, niet tu žiadneho subjektu, ktorý by vstúpil do procesnoprávneho postavenia takto zaniknutej strany sporu. Dovolaciemu súdu tak neostalo iné, než dovolacie konanie zastaviť (§ 64, § 161 ods. 2 v spojení s § 438 ods. 1 CSP).

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

11. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.